Projekt innowacyjny SILVER TRANSFER jest realizowany w ramach Projektu grantowego
“TransferHUB – inkubator innowacji społecznych” w obszarze zatrudnieni www.transferhub.pl

Podręcznik Innowacji

SILVER TRANSFER

nowoczesne usługi concierge

na terenach wiejskich

Zespół WIELOPOKOLENIOWA

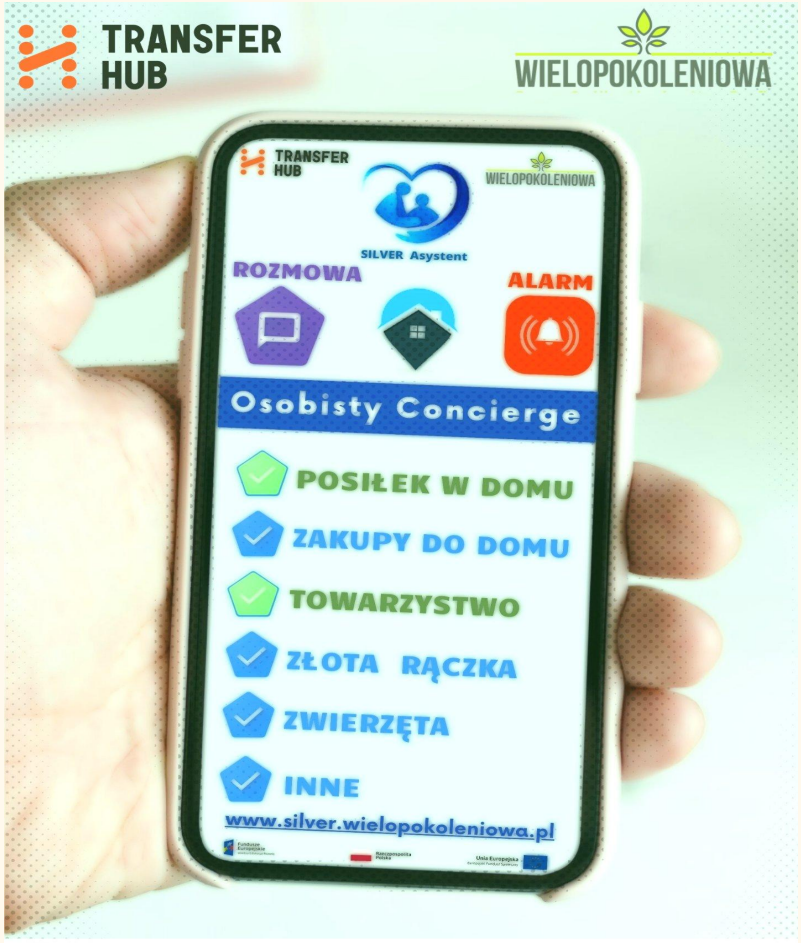

GIERAŁTOWICE - marzec - sierpień 2022

Zamiast wstępu …

… kilka rad wynikających z naszych doświadczeń z pracy w środowisku wiejskim.

Budowanie zaufania

Aby Wasze działania społeczne zakończyły się sukcesem, lokalna społeczność musi ufać organizacji, która takie działania prowadzi. Zaufanie najlepiej budować poprzez:

• rozmowę, wsłuchiwanie się w potrzeby społeczności i reagowanie na nie,

• bycie naturalnym, autentycznym,

• jasne określanie celów swoich działań, mając zawsze na względzie przede wszystkim dobro wspólne społeczności,

• bycie pewnym siebie w działaniach i autoprezentacji - pokazywanie, że się wie co się chce osiągnąć i ma się na to chęć i energię - pokazywanie, że z Wami można działać i wspólnie coś wypracować,

• prowadzenie działań w sposób przejrzysty i transparentny.

Metoda małych kroków

Osoby nowe albo zupełnie spoza społeczności często mają dużo energii i chęci do wprowadzania zmian. Trzeba jednak pamiętać, że każda zmiana może być trudna (zwłaszcza dla osób, które mieszkają w jakimś miejscu od zawsze). Dlatego nie podejmujcie działań na siłę, nie narzucajcie swoich przekonań, bo może to spowodować wycofanie się mieszkańców/nek ze

Projekt innowacyjny SILVER TRANSFER jest realizowany w ramach Projektu grantowego
“TransferHUB – inkubator innowacji społecznych” w obszarze zatrudnieni www.transferhub.pl

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

współpracy z Wami. Początkowa, mała aktywność z czasem może procentować większym zaangażowaniem. Angażując osoby, zapytajcie co chcą robić, w jakie działania chcą się włączyć - wtedy będzie to ich osobista decyzja, a nie narzucona przez Was.

Szacunek i empatia

Czasami osoby napływowe (nowi mieszkańcy lub przedstawiciele organizacji, która pracuje w nowym dla siebie miejscu) mogą być postrzegane przez miejscowych jako te, które uważają, że „wiedzą lepiej". Pokażcie, że mieszkańcy są dla Was partnerami, a nie „mieszkańcami, których trzeba zaktywizować". Wykażcie się chęcią zrozumienia mieszkańców w różnych sprawach, nawet tych prywatnych, poświęćcie im swój czas. Nie irytujcie się, jeśli ktoś ma negatywne podejście i tylko takie komunikaty Wam wysyła - dobrze, że macie z taką osobą kontakt. Ktoś taki też jest osobą zaangażowaną. Słuchajcie wszystkich. Uważnie

Regularny kontakt

Im więcej bezpośredniego kontaktu z mieszkańcami i mieszkankami, tym lepiej. Komunikacja nie powinna odbywać się tylko w czasie realizowanego przez Was projektu, ale w różnych momentach życia lokalnej społeczności. Pamiętajcie o tym też wtedy, kiedy spotkania na żywo nie są możliwe. Starajcie się być w kontakcie online lub organizujcie spotkania małych grup na świeżym powietrzu. Dopasowujcie język do odbiorców i odbiorczyń w zależności od tego, do kogo mówicie

Lokalni partnerzy

Zaproście do współpracy lokalny samorząd. Dzielcie się pomysłami na działania i nawiązujcie kontakt w trakcie działań. Władze samorządowe odgrywają bardzo ważną rolę, zwłaszcza na wsi. To one są np. dysponentami lokalnych miejsc do spotkań czy samorządowych mediów. Pamiętajcie o docenianiu współpracy - podkreślaniu wkładu partnerów, wspólnym cieszeniu się z rezultatów.

Projekt innowacyjny SILVER TRANSFER jest realizowany w ramach Projektu grantowego
"TransferHUB – inkubator innowacji społecznych" w obszarze zatrudnieni www.transferhub.pl

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Lokalne liderki i liderzy

Angażujcie lokalnych aktywistów i aktywistki, lokalne autorytety, organizacje, które już tam działają. Warto włączać w działania wszystkich, których można, nawet jeśli na pierwszy rzut oka nie postrzegacie siebie nawzajem jako osoby sobie sprzyjające. Włączając liderów i liderki możecie docierać do większej grupy osób potencjalnie zainteresowanych Waszymi działaniami. Za otrzymywane wsparcie, oferujcie w zamian Wasze (np. pomoc organizacyjną, promocyjną itp.).

Lokalnymi organizacje

Mamy na myśli głównie przedstawicieli Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) i Kół Gospodyń Wiejskich (KGW), wspólnoty przyparafialne - działają w nich często osoby, które od wielu lat znają daną społeczność. Współpraca z nimi będzie możliwa, gdy zostaną przez Was do niej zaproszeni i poczują, że mogą być częścią Waszego działania, poczują, że jest ono ważne.

Korzystajcie z lokalnych zasobów, np. miejsc spotkań, sprzętów, które można od kogoś pożyczyć, lokalnej prasy i innych mediów. To zakorzeni Wasze działania w społeczności, pomoże docierać do szerokiego grona odbiorców, umożliwi nawiązywanie współpracy. Będziecie też wtedy działać w sposób zrównoważony.

Spis rzeczy

1. Idea Silver Transfer
2. Gmina Gierałtowice i środowisko
3. Uczestnicy
4. Beneficjenci
5. Wolontariusze
6. Inni interesariusze
7. Wsparcie ICT
8. Lokalny CSR

Projekt innowacyjny SILVER TRANSFER jest realizowany w ramach Projektu grantowego
“TransferHUB – inkubator innowacji społecznych” w obszarze zatrudnieni www.transferhub.pl

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

9. Test terenowy
10. Przedsiębiorstwo społeczne
11. Korekty - zmiany - ulepszenia
12. Resume i rekomendacje
13. Literatura i załączniki

1. Idea Silver Transfer

Na czym polega idea Silver transfer? W dużym skrócie, to usługi concierge (opiekuńcze, pomocnicze, wsparciowe) organizowane i realizowane przez lokalną grupę silversów (osób +55) dla lokalnych seniorów (osoby niesamodzielne lub z niepełnosprawnościami). To pomoc lokalna, organizowana przez lokalnych mieszkańców, na potrzeby ich sąsiadów.

Koncepcja Silver Transfer zakłada zorganizowanie grupy “młodszych” seniorów (zwanych silversami) - osób zagrożonych wykluczeniem z racji wieku i trudności ze znalezieniem zatrudnienia, ale również ze względu na miejsce zamieszkania - tereny wiejskie skupione wokół metropolii, i przygotowanie ich do pracy ze starszymi seniorami - osobami powyżej 65 roku życia, bardziej lub mniej niesamodzielnymi, potrzebującymi wsparcia w codziennych czynnościach: drobnej pomocy w organizacji domu, planowaniu spotkań na zewnątrz (np lekarz, weterynarz), uporządkowaniu domu lub ogrodu, drobnych naprawach, albo najzwyczajniej w świecie - potrzebujących towarzystwa i rozrywki. Nasze przedsięwzięcie wyklucza - przynajmniej na tym etapie - pomoc stricte medyczną.

Silver Transfer jest rozwiązaniem kompleksowym, co oznacza, że chcemy stworzyć jedno rozwiązanie dla kilku problemów. Jak to wygląda w praktyce?

Lokalizacja: Wsie skupione wokół metropolii.

O ile miasta oferują różnorodną pomoc dla niesamodzielnych seniorów i osób z niepełnosprawnością, to - niestety - na terenach wiejski staje się to problemem. Dlatego opieka np. nad starzejącym się rodzicem, lub dzieckiem OzN zostaje w rękach najbliższej rodziny. Mogą liczyć na OPS, ale ich możliwości są ograniczone finansowaniem, ilością

Projekt innowacyjny SILVER TRANSFER jest realizowany w ramach Projektu grantowego “TransferHUB – inkubator innowacji społecznych” w obszarze zatrudnieni www.transferhub.pl

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

pracowników, a nawet istniejącymi przepisami. Siłą rzeczy, rodziny przejmują część obowiązków państwa i wykonują ciężką i całodobową pracę, ale nieodpłatnie. W dodatku robią to swoim kosztem! I chodzi nie tylko o pieniądze, ale i o zdrowie i czas.

Dodajmy do tego ograniczenia komunikacyjne. Chyba wszyscy mamy świadomość tego, że transformacja ustrojowa wiązałą się z demontażem wielu usług publicznych, w tym: komunikacji. Wystarczy wyjechać ze ścisłego centrum miasta, żeby zobaczyć jak zmniejsza się liczba i częstotliwość połączeń komunikacyjnych. A co dzieje się poza miastami? Autobusy pojawiające się co godzinę, to luksus; ostatnie połączenie w okolicy godziny 17 to smutna norma, a podróż do urzędu czy przychodni w mieście, to szczegółowo zaplanowana całodzienna wyprawa! Część mieszkańców, oczywiście, ma samochody, część korzysta z alternatywy w postaci roweru lub skutera, ale to dotyczy osób sprawnych i zdrowych fizycznie! Beneficjenci naszych usług nie mają tego luksusu.

Kolejnym elementem układanki są finanse/praca. Na terenach wiejskich możliwości zatrudnienia są ograniczone, a to prowadzi do gorszej sytuacji finansowej mieszkańców. W naszym przypadku mamy do czynienia z osobami, które miały stabilne zatrudnienie w okolicznych przedsiębiorstwach przemysłowych, głównie w kopalniach, ale wraz z ich upadkiem/likwidacją, straciły pracę. Ze względu na wiek, ponowne znalezienie zatrudnienia okazało się trudne. Lokalizacja (miejsce zamieszkania) i wiek, w którym straciły pracę (ok 50 roku życia) sprawiły, że znalazły się w grupie osób zagrożonych wykluczeniem.

Osoby.

Jak już wspomnieliśmy, część osób, zgłaszających się do nas potrzebuje pracy. Z różnych przyczyn wypadły z rynku pracy, nie radzą sobie i potrzebuję “nowego początku”. Poza wspomnianą powyżej likwidacją zakładów pracy, mamy też do czynienia z sytuacjami losowymi: kobietami, na które spadł obowiązek opieki nad dziećmi lub innymi niesamodzielnymi członkami rodziny; osobami, które miały chwilowe problemy zdrowotne i nie były w stanie pracować. Nie zapominajmy również o pandemii, która zostawiła wiele osób bez pracy.

Projekt innowacyjny SILVER TRANSFER jest realizowany w ramach Projektu grantowego
“TransferHUB – inkubator innowacji społecznych” w obszarze zatrudnieni www.transferhub.pl

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

To “wykluczenie” nie oznacza, że nasi uczestnicy niczego nie robią. Drugą grupą, która dołączyła do naszego projekty są osoby JUŻ zaangażowane w wydarzenia gminy. Mamy tu reprezentantki/tów Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczej Straży Pożarnej, a także osoby zaangażowane w pomoc sąsiedzką nieformalnie - takie, które znają bliższych i dalszych sąsiadów i pomagają we własnym zakresie.

Wśród uczestników są również emeryci, którzy mogliby relaksować się w spokoju, ale uznali, że “chcą jeszcze coś robić”, a dobro lokalnej społeczności leży im na sercu.

- kobiety, które już wykonują pracę opiekuńcza w domu - tutaj: one często nie rozumieją, że to jest praca! I, że należy im się za to wynagrodzenie!

Forma: Przedsiębiorstwo Społeczne

- demokratyzacja, współodpowiedzialność,
- elastyczność zatrudnienia

2. Gmina Gierałtowice i środowisko

Gierałtowice to gmina wiejska w województwie śląskim, w powiecie gliwickim, z historią sięgającą końca XIII w.
Na koniec 2019 r. populacja gminy wynosiła 10 066 mieszkańców.
W administracyjny skład gminy wchodzą 4 sołectwa:
Gierałtowice - 3752 mieszkańców,
Chudów - 1644 mieszkańców,
Paniówki - 2786 mieszkańców,
Przyszowice - 1884 mieszkańców
Powierzchnia gminy wynosi 39 km².
W gminie funkcjonują 4 zespoły szkolno-przedszkolne, 4 parafie rzymsko-katolickie,

działają 4 Ochotnicze Straże Pożarne oraz Koła Gospodyń Wiejskich, po jednym w każdej ze wsi.

Działa też kilka lokalnych NGO-sów, takich jak Polski Związek Gołębi Pocztowych - koło Gierałtowice, lokalne koło Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, koło Związku Górnośląskiego, kilka grup nieformalnych jak chóry (przyparafialne), Klub Abstynentów “Stokrotka” oraz Fundacja “Zamek Chudów” - jedyna polska organizacja przyjęta do International National Trust Organisation.

W gminie aktywnie działa Gminny Ośrodek Kultury, który prowadzi lokalne świetlice środowiskowe, Klub Seniora w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej, Gminną Bibliotekę Publiczną z filiami oraz wydaje lokalny kolorowy miesięcznik Wieści Gminy Gierałtowice.

Gierałtowice są dość dobrze skomunikowane z Aglomeracją Górnośląską dzięki sieci połączeń MZT - Metropolii Górnośląsko-Zagłębiowskiej.

3. Uczestnicy

Z zebranych wcześniej danych terenowych (2018-2019, nasz projekt „Mapa Lokalnych Potrzeb Seniorów) i aktualnych informacji z Powiatowego Urzędu Pracy w Gliwicach, z Ośrodków Pomocy Społecznych z interesującego nas terenu oraz danych z Narodowego Spisu Powszechnego **mamy dokładny obraz docelowych uczestników testowania**.

- **uczestnicy** SILVER TRANSFER to 8 osób (6 pań, 2 panów) z gminy Gierałtowice, w Powiecie Gliwickim, w wieku 50+, o niskich dochodach, nieaktywnych zawodowo, chcących poprawić status majątkowy i społeczny w lokalnym środowisku, wrażliwych na lokalne problemy społeczne. Zrekrutowani uczestnicy mieli sposobność podniesienia kwalifikacji zawodowych i kompetencji społecznych i w dalszej kolejności będą stanowiły trzon pracowniczy projektowanego przedsiębiorstwa społecznego, a także **uczestniczyły w jego współzarządzaniu, na zasadach akcjonariatu pracowniczego. Przedstawiciele tej grupy będą uczestniczyć również w organie nadzorczym**. Będziemy korzystać z ich wiedzy i doświadczenia w trafnym doborze beneficjentów innowacji i dedykowanych usług socjalnych. To ta grupa ma najlepszą wiedzę o środowisku lokalnym. Będzie to kluczowe dla końcowego sukcesu testu.

Projekt innowacyjny SILVER TRANSFER jest realizowany w ramach Projektu grantowego
“TransferHUB – inkubator innowacji społecznych” w obszarze zatrudnieni www.transferhub.pl

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

4. Beneficjenci

Beneficjentami usług wynikających z innowacji Silver Transfer to 24 osoby (panie i panowie) z terenu gminy Gierałtowice, w wieku 65-90 lat, którzy oczekują nowoczesnych usług socjalnych, około senioralnych i asystenckich. Zebrane przez uczestników testu terenowego innowacji szczegółowe dane i informacje od beneficjentów pozwoliły na opracowanie i stworzenie dedykowanego pakietu testowanych usług, odpowiadającego ich potrzebom i oczekiwaniom, w zakresie na jaki pozwolił budżet testu.

5. Inni Interesariusze

Ten rozdział powstaje i będzie gotowy na koniec terenowego testu innowacji.

6. Wolontariusze

Nieocenionym wsparciem i wielkim dobrodziejstwem w teście terenowym innowacji jest udział wolontariuszy. Do Silver Transfer udało się pozyskać młodych wolontariuszy (16 - 18 lat) mieszkających na terenie gminy Gierałtowice, mocno związanych z środowiskiem lokalnym. Uczą się w szkołach średnich o różnych profilach (liceum ogólnokształcące i technikum) i są biegli w nowych technologiach. Z ogromnym zaangażowaniem, cierpliwością i odpowiednim podejściem wdrażali uczestników i beneficjentów innowacji, starszych o dwie lub trzy generacje, w zawiłości technologiczne projektowej aplikacji i strony internetowej. Byli też niezwykle pomocni w bieżących kontaktach z beneficjentami.

7. Wsparcie ICT

W związku z bardzo ograniczonym budżetem naszą strategią było współdzialnia CSR z operatorami komórkowymi i dystrybutorami sprzętu ICT. Niestety obecnie 100 % ich działań zostało przekierowane na pomoc Ukrainie oraz imigrantom z Ukrainy. Mało efektywnie rozwija się nasza współpraca z partnerami ICT z którymi staramy się współdziałać:

- **HintHelp** z Krakowa z aplikacją POMAGATOR
- **3W** Serwisy Informacyjne z Gliwic z aplikacją CONCIERGE
- ENL Solutions z Katowic z aplikacją NUTRIX

Projekt innowacyjny SILVER TRANSFER jest realizowany w ramach Projektu grantowego
“TransferHUB – inkubator innowacji społecznych” w obszarze zatrudnieni www.transferhub.pl

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

8. Lokalny CSR

Lokalne sklepy wsparły nasze działania w zakresie pozyskania uczestników (ulotki, plakaty …). Na terenie gminy Gierałtowice działają nowoczesne przedsiębiorstwa w ramach rozproszonej śląskiej specjalnej strefy ekonomicznej. Niektóre z tych przedsiębiorstw, świadome odpowiedzialności społecznej w wymiarze lokalnym, deklarowały wsparcie Silver Transfer w różnorakim zakresie (np. wsparcie logistyczne - transport - dla beneficjentów innowacji, dostawa materiałów budowlanych na potrzeby “dostępności alternatywnej”, lokalny wolontariat pracowniczy).

9. Test terenowy

Ten rozdział powstaje i będzie gotowy na koniec terenowego testu innowacji.

10. Przedsiębiorstwo społeczne

Jak dowiedzieliśmy się z Departamentu Ekonomii Społecznej i solidarnej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej obecnie (początek maja 2022 roku) trwają ostatnie prace nad nowelizacja prawa w zakresie Przedsiębiorstw Społecznych na poziomie ustawowym - Projekt Ustawy o Ekonomii Społecznej z 24 maja 2021 roku przeszedł etap konsultacji społecznych. Będą zmiany …

11. Korekty - zmiany - ulepszenia

Ten rozdział powstaje i będzie gotowy na koniec terenowego testu innowacji.

12. Resume i rekomendacje

Ten rozdział powstaje i będzie gotowy na koniec terenowego testu innowacji.

14. Literatura i załączniki

Literatura:

1. Bogna Bartosz, “Srebrne tsunami: 50+ na rynku pracy” - https://transferhub.pl/srebrne-tsunami-50-na-rynku-pracy/
2. Forum Odpowiedzialnego Biznesu, “Raport: Opieka rodzinna i praca” - https://odpowiedzialnybiznes.pl/karta-roznorodnosci/aktualnosci-karta/raport-opieka-rodzinna-i-praca/
3. Sławomir Zagórski, “Kto się nami zajmie na starość” - OKO.press - maj 2022 - https://oko.press/kto-sie-nami-zajmie-na-starosc-panstwo-sie-uchyla/?utm_medium=Social&utm_source=Facebook&fbclid=IwAR0vcHao65uJ_kK7EIFT_uzkiz6aZ-pH0cIh24LoCUpwX3D71hhlx1Jwuhs#Echobox=1651989827
4. UNICEF Polska, “NGO i biznes. Partnerstwo czy jednostronna korzyść?” - https://odpowiedzialnybiznes.pl/publikacje/ngo-i-biznes-partnerstwo-czy-jednostronna-korzysc/
5. Monika Helak, “Kto do opieki? Kobiety między rynkiem pracy, państwem i tradycją” - https://transferhub.pl/kto-do-opieki-kobiety-pomiedzy-rynkiem-pracy-panstwem-i-tradycja/
6. Michał Leski, “Problematyka akcjonariatu pracowniczego w Polsce na tle doświadczeń międzynarodowych” - Warszawa, UW, 2019 r.
7. PWC, “Raport: Pracownicze programy akcyjne - szansa dla firm, szansa dla Polski” - Warszawa 2017 r.

Projekt innowacyjny SILVER TRANSFER jest realizowany w ramach Projektu grantowego
“TransferHUB – inkubator innowacji społecznych” w obszarze zatrudnieni www.transferhub.pl

Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny